

LULEÅ KOMMUN

• • • Kvalitetsrapport 2016/2017

Barn- och utbildningsförvaltningen

Skurholmens förskola

1 Skurholmens förskola

1.1 Inledning

Skurholmens förskola är en två avdelnings förskola som under hösten har varit i förändring, från att en av avdelningarna var anpassad till en lärmiljö för barn med diagnosen språkstörning, fem barn var inskrivna i lärmiljön, till att lärmiljön skulle avvecklas och förskolan skulle återgå till en förskola med två avdelningar med plats för 17 barn per avdelning. Det har varit en process som pågått under hela höstterminen 2016 och från vårterminen 2017 så var vi i fas med 34 barn inskrivna på förskolan. Vi valde att organisera oss i en yngre barnssida (ca 14 barn) och en äldre barnssida (ca 20 barn) för att kunna organisera en miljö för att tillötesgå barnens behov av lek och utveckling. Alla barn som var inskrivna i lärmiljön fortsatte att vara på förskolans äldre barns avdelning.

Förskolan ligger nära Skurholmsberget och man använder berget som utemiljö, som ett komplement till gården.

Varje år arbetar vi med barnens lärande i projektform med utgångspunkt i de mål vi har satt att arbeta mot och utifrån de tankar och intressen som barnen visar oss. Barnen delas in i grupper när vi jobbar i projekt, för att kunna möta och se varje barn.

Förskolans verksamhetsidé: Skurholmens förskola har språk och kommunikation i fokus. Här får alla barn genom personalens specialkompetens tillgång till olika uttryckssätt. Vi erbjuder alla barn ett lärande som bygger på grundläggande respekt och aktning för varandras olikheter.

2 Det systematiska kvalitetsarbetet

Det systematiska kvalitetsarbetet

Förskolan har ett årshjul där man planerat in det systematiska kvalitetsarbetet. Vi använder oss av ett processverktyg för att säkra att vi planerar mot mål, målkriterier och dokumenterar och följer upp systematiskt. Verktyget gör att det är lättare att följa arbetet mot målen och barnens lärande och intressen.

Barnen på Skurholmen är uppdelade i olika grupper som arbetar med lite olika inriktning i projektet. Grupperna jobbar både ute och inne, på gården samt på Skurholmsberget. Pedagogerna och/eller barnen själv dokumenterar och fotograferar för att sedan reflektera tillsammans. Varje grupp har en egen dokumentationstavla inne på förskolan där vårdnadshavarna kan följa arbetet.

Vi har haft två stängningsdagar per termin, vilka har gett oss möjlighet att fördjupa oss och utveckla vårt arbete mot vissa mål, samt få tid till uppföljning och analys.

Som del i att leda det pedagogiska arbetet finns ett ledningsstöd till lika pedagogista som

haft möjlighet att träffa arbetslagen var fjärde vecka för reflekterande samtal mot målen och den pågående verksamheten. Hon handleder personalen 1,5 tim var fjärde vecka.

Pedagogerna tycker att det är nödvändigt med handledning för att få till pedagogiska samtal och reflektera över barns lärande samt hjälp till att hålla fokus gentemot mål och projekt. Pedagogistan hänvisar till bra litteratur och kan ge vetenskaplig grund och fördjupning.

Arbetslagen har gemensam planeringstid varannan vecka 1,5 tim. Utöver det så har de enskild planeringstid. Ett översynsarbete pågår för kring roller och ansvar där även den enskilda planeringstiden är reglerad och vi behöver se till i kommande scheman att det finns möjlighet att organisera för den tiden.

Personalen har regelbunden kontakt med elevhälsan för att få handledning i arbetet med de barn som har speciella rättigheter, för att bättre kunna skapa lärandesituationer och miljöer. Personalen skriver handlingsplaner, som sedan följs upp regelbundet.

Förskolan har utvecklingssamtal med vårdnadshavarna minst en gång per läsår. Som grund för samtalen använder man pedagogisk dokumentation och frågeställningar till både barn och föräldrar. Vårdnadshavarna får hem frågor innan samtalet och barnintervjuer görs på förskolan och används som del i underlaget. Pedagogen har också förberett sig genom att ta med en dokumentation eller barnets pärm som visar exempel på barnets lärande. Utifrån barnets behov finns det möjlighet att ha tätare samtal.

Arbetsplatsträffarna läggs på kvällstid mellan 17-19 ca 1 ggr per månad. Innehållet är alltid med utgångspunkt från verksamhetens och personalens behov.

3 Prioriterade utvecklingsområden och satsningar

Föregående års utvecklingsområde: **Interkulturalitet** - vi behöver lära mer om interkulturellt förhållningssätt och hur vi kan arbeta med våra olika kulturer så det är synligt i barnens miljö? Våra nio olika modersmål - hur ska vi jobba med språkutveckling och de olika modersmålen?

Vi startade hösten med att bjuda in kommunens intergreringspedagog, Josette Kobylac, för att få mer kunskap kring interkulturalitet. Läste sen Skolverkets "Flera språk i förskolan" tillsammans och reflekterade sen kring bokens innehåll och kring hur vi gör, för att hitta vägar vad vi kan göra ytterligare. Vi har även varit på föreläsning med Globala skolan samt använt oss av en del material som de hänvisade till.

Interkulturalitet handlar om en mångfald av olikheter och det är viktigt hur vi bygger broar för förståelse för varandra. Det handlar om språk, seder, religion, olika kulturer, nationaliteter, mat, språk, religioner, levnadssätt.

4 Förutsättningar

Förskolan är en tvåavdelningsförskola som under de senaste läsåren har bedrivits som en förskola med en "vanlig" avdelning och en avdelning som lärmiljö för barn med diagnostiserad språkstörning, där endast fem barn har varit inskrivna.

Under ht 2017 har avveckling av lärmiljön påbörjats, som är ett steg i att omsätta de beslut som togs rörande framtiden för förskolan. I Framtidens skola i Luleå kommun ingick Skurholmens förskola som en förskola som skulle ha två "vanliga" avdelningar och avveckla lärmiljön. Samt i ett senare skede, hösten 2018, även flytta tillsammans med två andra förskolor till en större fem avdelnings förskola. Detta har orsakat en del oro både bland personal och föräldrar. Under hösten 2017 har vi arbetat för att anpassa oss till det nya med att i dialog samtala kring hur vi ska organisera arbetet på förskolan. Vi valde att organisera förskolan i en yngrebarns avdelning, på 14 barn och en äldre barns avdelning med 20 barn. Trots avvecklingen av lärmiljön så har vi fortsatt kvar de barn som har språkstörningar och det påverkar hur vi organiserar barngrupperna.

För första gången upplever förskolan också att man inte har familjer på kö som söker till förskolan, föräldrar väljer förskolor i området som inte berörs av Framtidens skola.

Personal: Det arbetar fem förskollärare och två barnskötare, man har sammanlagt 5 förskollärartjänster och 1,5 barnskötartjänster. Två förskollärare har specialkompetenser med inriktning mot tal, språk och kommunikation samt kunskaper inom AKK (Alternativ kompletterande kommunikation). En är utbildad specialpedagog.

Personalen har handledning av en pedagogista var tredje vecka. Pedagogistan handleder arbetslagen i de pågående projekten och analyserar regelbundet mot våra uppsatta mål. Handledning av Centrala Elevhälsan var sjätte vecka. Förskolechefen kommer regelbundet ca 1-2 gånger i veckan. Deltar vid vissa handledningstillfällen och alltid vid alla stängningsdagar, som är två st varje termin, samt vid alla apt-träffar som vi har varje månad mellan kl 17-19. Förskolechefen har även under terminerna gått sitt sista år på rektorsprogramet.

Kocken har kombitjänst och städar halva huset, Stadsbyggnadsförv städar andra halvan. Men från den 1/1-17 så övergick alla förskolekök med personal till nya organisationen måltidsservice, som även har alla skolkök.

Barngruppen har många nationaliteter representerade, nio av barnen har minst en förälder som är utlandsfödd. Ett utvecklingsarbete mot att förbättra vår interkulturelitet har pågått under terminerna, med ett gott resultat.

Kompetens hos personalen: Alla tillsvidare anställda pedagoger har lång erfarenhet av pedagogiskt arbete och alla har mer eller mindre kunskaper om Alternativ Kommunikation. De har under åren regelbundet uppdaterat sin kunskap inom ämnen för att kunna bemöta barn med språkstörning.

LUTEK:S kontaktförskollärare har deltagit i erbjudna utbildningsdagar och dessutom varit med och anordnat Work Shops för pedagoger i området. Pedagoger har också deltagit i Pedagogiska Nätverkets föreläsningar, samt föreläsning av Globala skolan.

Organisation och styrning: Förskolan har en pedagogista som besöker förskolan regelbundet och som handleder pedagogerna i det pedagogiska arbetet tillsammans med förskolechefen. Till stöd använder man dokumentationer och pedagogiska dokumentationer som man reflekterar över tillsammans och en processmall där mål och målkriterier är inskrivna. Den ska vara till hjälp för att hålla fokus mot uppsatta mål och regelbundet stanna upp och analysera mot mål och målkriterier.

Hela huset arbetar i projekt. I år har det blivit lite olika projekt mellan avdelningarna, men de har alla handlat om känslor. Projekten startade för alla med att arbeta med lika och olika och vilka barn vi är och att vi alla är lika och olika på olika sätt. Sen tog projektet olika vägar men för alla grupperna så hamnade man i känslor, hjältar, socialt samspel och kroppsuppfattning.

Under arbetets gång dokumenterar både barn och pedagoger genom att använda kamera, i-pad, skrivmaterial etc. Under året har vi utmanat oss i att använda IKT i arbetet med barnen på olika sätt, Ibook, Qr-koder mm. Förskolan har under året även kommit igång med att blogga regelbundet till sina familjer. Där berättar de om vår verksamhet pedagogisk och informativt kring det som pågår på förskolan tillsammans med dera barn.

Man vistas mycket ute både på gården och besöker Skurholmsberget regelbundet. Under vintertid hjälper föräldrarna till och spolar och skottar en skridskobana på gården.

Pedagogerna som är ute-ansvariga har jobbat med att ställa i ordning utmaningar, och planerat aktiviteter på förskolans gård. Olika typer av banor är populära bland barnen och pedagoger och föräldrar har tillsammans tagit reda på material som kan användas i banorna. Byggen med lastpallar och annat restmaterial innehåller många lärprocesser inom matematik, teknik och konstruktion.

Föräldrasamverkan består av föräldramöte, föräldraråd, öppethus, grillkväll, samt utvecklingssamtal och dagliga möten. Föräldramöte för alla har vi på hösten med info om förskolans struktur och tankar om kommande projektarbete med deras barn. Förskolan har ett föräldraråd som träffas 2-3 gånger per år. Föräldrarådet har i år består av fyra föräldrar, en pedagog och förskolechefen. Träffarnas innehåll har mest rört sig om information och frågor som personalen velat ha föräldrarnas åsikt om. Man har utan framgång försökt att få med någon av de utlandsfödda föräldrarna.

Under läsåret har vi kommit igång att använda oss av Bloggen för information om verksamheten. Där informerar vi om vårt pedagogiska arbete och det barnen på förskolan arbetar med samt annan info om stängningsdagar och annan viktig information. Vi har helt slutat att maila till familjerna och använder bara bloggen och det fungerar bra enl föräldrarna. Viss viktig info publicerar vi även i förskolans entréer.

Föräldrarna har även i år själva skött om själv att spola och skotta skridskobanan på förskolans gård. Många familjer besöker skridskobanan även under helger och fritid. Föräldrarna sköter själv om fördelningen på arbetet och hittills har det fungerat bra och varit mycket uppskattat av både barn och föräldrar.

Till Öppet Hus i februari har barnen och pedagogerna gjort i ordning en utställning med både bilder och text för att konkret kunna visa vad man gjort med de olika målen som utgångspunkt. Barnen gjorde själv i ordning fruktsallad, inbjudningskort o dyl.

Ledning Det var chefsbyte den 1 augusti 2016. Nuvarnde chef har även två andra förskolor samt går rektorsprogrammet, vilket resulterar i att jag inte kan vara på förskolan mer än en dag i veckan, vilket jag upplever är för lite för att leda ett bra pedagogiskt utvecklingsarbete. Till min hjälp i att leda det pedagogiska arbetet har jag haft ett ledningsstöd till lika pedagogista som haft möjlighet att träffa arbetslagen var fjärde vecka för reflekterande samtal mot målen och den pågående verksamheten.

Ekonomi Med beslutet om avvecklingen av Lärmiljön Kvisten beslutades också att Skurholmens skulle bestå av två "vanliga" avdelningar med sammanlagt 34 barn. Hösten har innehållit organisationsarbete mot denna förändring. Beslutet blev en organisation bestående av en yngrebarns avd och en äldrebarns avd för att tillmötesgå barnens behov. Det tog ända till februari 2017 innan vi fyllt förskolan till 34 barn, detta pga inga barn i kö till förskolan.

Om året slutar med budget i balans är svårt att sia om i dagsläget. Förskolan har 6,9 personal i tjänst vilket är en högre personaltäthet, vilket innebär att personalkostnaderna har varit höga i relation till barnantalet, men hänsyn har tagits till att alla barn som var inskrivna i lärmiljön på Kvisten har funnits kvar i verksamheten och de har dokumenterade språkstörningar, så behov av den kompetenta personal som fanns har fortsatt att vara behov av.

Man har dragit in på vikarier så mycket man bedömt har varit möjligt. Utbildning och kompetensutveckling har minskats och arbetsplatsträffar har lagts från klockan 17 då man inte behövs vikarier. Barnsäkerheten har dock alltid tagits i beaktande då man bedömt behovet av vikarier vid sjukdomsfrånvaro.

Förskolan betalar en liten procent för IT-tekniker i området.

Problemen med frånvaro i köket har fortsatt under höstterminen. Kokerskan har varit sjukskriven och det har varit problem med att skaffa vikarier. Vi har beställt mat från skolan som transporterats av samhall. Från Arbetsmarknadsförvaltningen har man hänvisa en praktikant till förskolan under höstterminen som arbetat i köket med vissa arbetsuppgifter, hon har även kunnat bistå med att ta emot den beställda maten och omhänder ta disken när ordinarie kock har varit frånvarande. I december så övergick den till en extratjänst finansierad av statliga medel men med mitt chefsansvar. Hon har varit sjukskriven sen februari så de tänkta arbetsuppgifterna som extratjänst skulle göra, uppgifter som ordinarie pedagoger ofta inte hinner med och som en hjälp har inte gjorts.

Lokaler Möbler och inredning är till viss del gamla och slitna.

IKT Förskolan har storbildsprojektor på både sidor i huset, vilka används så gott som dagligen då man tittar på bilder, tittar i mikroskåp etc. Man använder sig av datorn för att se lärande program från t ex AV Media, UR-TV, googla, använder mikroskåp m m. Varje "grupp" har en egen I-pad som skall användas till dokumentation. Alla pedagoger har en egen kamera som barnen får använda vid dokumentationsarbete. Större delen av personalgruppen har goda kunskaper i att hantera all IKT. I området finns också en IT-tekniker som besöker förskolan då man behöver hjälp.

5 Resultat, måluppfyllelse och analys; förskola

5.1 Normer och Värden

Värdeorden på förskolan är Olikhet och Tillit

På förskolan finns barn med språkliga, kognitiva och motoriska funktionsnedsättningar men även barn med föräldrar från olika länder och med olika seder, bruk och kulturellt arv. Det innebär i praktiken att varje dag diskuteras olikheter inom något område och mångfalden är en naturlig del i både barns, personals och föräldrars vardag. Man har olika sätt att kommunicera och olika hemspråk vilket gör att personalen får använda sig av olika sätt att kommunicera med alla.

Pedagogerna diskuterar ofta människosyn, detta för att sträva efter gemensam syn på olikheter, vilket medför trygghet och tillit i personalgruppen och i arbetet i barngruppen. En stor del av arbetet innebär att lyfta och förklara olikheter. Mycket handlar om beteenden, språk och kommunikation.

Pedagogerna har behövt vara lyhörda och har haft nolltolerans för kränkande kommentarer mellan barnen. Arbetet har gett resultat och pedagogerna upplever att det blivit lättare att prata med barnen, de verkar veta att något blivit fel och kan stanna upp och reda ut situationen. Barnen har blivit mer omtänksamma de talar om när en kompis blivit ledsen och vill ha hjälp att reda upp situationer som uppstår. Pedagogernas förhållningssätt har lett till att barnen visar större hänsyn till varandras olikheter och hjälper varandra mer, framförallt när det handlar om att hjälpa barn på en lägre utvecklingsnivå. De äldre barnen börjar uttrycka, ifrågasätta och förstå att vi har olika sätt att vara och kommunicera, det tar längre tid att lära sig för en del kompisar. Barnen känner sig trygga och vill komma till förskolan.

Eftersom vi ökat på antalet barn i år så upplever vi att barnen konkurrerar mer om talutrymmet, vilket ibland lett till att alla inte alltid kommer till tals, det är något som vi behöver hålla fokus mot att skapa talutrymme för alla.

5.2 Utveckling och lärande

Barnen har arbetat i olika grupper under olika tider under läsåret. Pedagogerna har fångat barnens intressen och tankar och arbetat i längre eller kortare projekt. Inom de olika projekten har man kunnat väva in olika mål i Läroplanen Lpfö 98 men man har valt att ha fokus på olikheter/likheter och känslor.

Man har velat belysa att vi alla är lika, men ändå unika och arbeta för att få en ökad förståelse för varandras olikheter.

När det gäller det språkliga ville man att barnen skulle utveckla en förståelse för vikten av att ställa frågor, kunna lyssna på andra och ta till sig vad andra tänker och berättar. Man ville också att barnen skulle utveckla förståelse för att en del behöver längre tid än andra att förmedla det man vill uttrycka. Varje barn skulle utveckla förmågan att förstå att mina tankar är betydelsefulla. Man ville också prova andra uttrycksformer och jobba strukturerat för att barnen skulle känna trygghet.

Dokumentationer och reflektioner visar att man lyckats bra i sitt arbete. Många barn har utvecklat sina förmågor inte bara inom de prioriterade målen utan inom alla områden. Vi känner oss framgångsrika i vårt IKT arbete där vi haft fokus på QR-coder och hur vi kan använda dem i barnens vardag och hur QR-coder kan bidra i språkutveckling, få tillgång till andra språk, i lek och i att göra barnens tankar hörda i dokumentationer.

Man har inte nått så långt som man velat inom alla områden men förhållningssätt och organisation har bidragit till att alla barn har haft förmånen att få utveckla och "vara sitt bästa jag" som var pedagogernas mål när det valde projektidé och enades om ett syfte med verksamheten

5.3 Barns/elevs ansvar och inflytande

Barn har inflytande på verksamhetens innehåll genom att pedagogerna utgått från barnens intressen när man bestämt fokus på projektet. När man sedan jobbar med barnen, i mindre projektgrupper, dokumenterar man och reflekterar över vad som fångar och intresserar barnen i innehållet. Med det går man vidare med att fördjupa sig i olika ämnen och teman. I slutet av terminen trycktes en bok - "Handbok för superhjältar" som innehöll den äldsta gruppen barns sammanfattade arbete från det gångna året.

Ett viktigt förhållningssätt hos pedagogerna är att inte låta ett barn kommunicera något utan att en vuxen har förstått vad barnet kommunicerar. Man använder sig av olika metoder, kommunikationssätt och hjälpmedel (t ex AKK, bildstöd och kroppsspråk) för att kunna lyssna av varje barn, tills man förstått vad barnet vill framföra.

Inför revideringen av Likabehandlingsplanen har de flesta barn fått svara på frågor om trivsel, trygghet, kamratrelationer m m

5.4 Förskola/skola och hem

Kontakten med vårdnadshavarna har fungerat mycket bra och vårdnadshavarna uttrycker ofta sin nöjdhet över personalen och förskolans arbete. Under hösten har man bjudit in till ett föräldramöte och på våren har man haft Öppet Hus där även far- och mor- föräldrar, syskon etc välkomnades på besök. Öppet Hus är ett mycket uppskattat inslag och mycket välbesökt. Läsåret avslutas med en grillfest där familjerna själva har med sig mat och fikabröd och personalen står för innehållet under kvällen. Även grillkvällen är mycket uppskattad inte minst av våra utländska föräldrar som kan umgås på ett lättare sätt med sina barns svenska kompisars familjer. De utländska familjerna har ofta med sig mat/fikabröd från sitt land som alla bjuds på, vilket uppskattas av de svenska familjerna.

I Föräldrarådet har fem föräldrar deltagit. Närvaron har varit hög. Mail med dagordning har gått ut till samtliga vårdnadshavare innan mötet. Föräldraråden har handlat om information om vad man arbetar med och mycket har naturligtvis handlat om oron kring Framtidens skola och avvecklingen av Kvistens lärmiljö för barn med diagnosen språkstörning.

Bloggen har varit en uppskattad informationskanal, som använts flitigt, framförallt från äldre barnsavdelningen.

I Nöjdkundenkäten har vi fått 19 svar av 23 möjliga vilket är bra inte minst med tanke på att vi inom förskolan har nio olika språk bland barnen, förutom svenskan. Många föräldrar har kommenterat frågorna och alla kommentarer är positiva och väldigt bra respons på pedagogernas arbete. På de allra flesta frågor får man 100% positiva svar.

5.4.1 Föräldraenkät

Förskolan hade en hög svarsfrekvens, men inte högre än tidigare år. För att ge alla familjer möjlighet att delta och även vara väl informerade om vår verksamhet så ordnades ett öppethus under tiden som föräldraenkäten låg öppen där det fanns datorer för föräldrarna att använda till att svara på frågorna i enkäten. Vi informerade även via bloggen och på förskolans informationsytor om enkäten. Trots detta så fick vi inte hundra procentigt deltagande. Totalt sett så har vi ett bra resultat. Men vi behöver titta över några områden som: om förskolan hjälpte med barnets matematiska utveckling och stimulerade samarbete. Samt föräldrarnas upplevelse av att få information om barnets utveckling och hur vi efterfrågar deras synpunkter.

Frågor	Stämmer helt och håller + Stämmer ganska bra (%)	Stämmer ganska dåligt + Stämmer inte alls (%)	Vet ej (%)
Jag känner mig trygg när mitt barn är på förskolan	100		
Mitt barn trivs på förskolan	100		

Frågor	Stämmer helt och håller + Stämmer ganska bra (%)	Stämmer ganska dåligt + Stämmer inte alls (%)	Vet ej (%)
Jag upplever att förskolan bemöter barnen utifrån allas lika värde	100		
Jag upplever att samspelet mellan barn och personal kännetecknas av respekt och förtroende	100		
Jag upplever att förskolan arbetar medvetet med att utveckla barnens förmåga i att utöva inflytande	100		
Jag upplever att förskolan ger mitt barn det stöd som det behöver	100		
Jag upplever att förskolan stimulerar mitt barns lust att lära	100		
Jag upplever att förskolan uppmuntrar barnen att samarbeta med varandra	90		10
Jag upplever att förskolan hjälper mitt barn att utveckla sitt språk	100		
Jag upplever att förskolan hjälper mitt barn att utveckla sin matematiska förmåga	70		30
Jag får bra information om hur mitt barn utvecklas på förskolan	85	5	10
Förskolan efterfrågar mina synpunkter på verksamheten	80	20	
Förskolan möjliggör för mig att komma med synpunkter på verksamheten	80	20	

5.5 Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Förskolan tillsammans med hela Örnässets skolområde har en gemensam överlämnande plan, från förskola till förskoleklass för att göra övergången till skolan så bra som möjligt. Vi använder oss av Skolverkets material.

5.6 Uppföljning, utvärdering och utveckling

Förskolan har schemalagt tisdag förmiddagar till gemensamma planerings och reflektionstider. De tisdagar som pedagogistan inte finns på förskolan reflekterar man tillsammans utifrån pedagogiska dokumentationer från pågående projekt.

Förskolan har en pedagogista som kommer och handleder pedagogerna var fjärde vecka. Pedagogerna och pedagogistan reflekterar över veckodokumentationer och gör en gemensam månadsreflektion i processverktyget. Pedagogerna tycker att med hjälp av pedagogistan håller de tråden i projektarbetena och tycker att de har bra flyt i kvalitetsarbetet. Pedagogistan har också varit behjälplig i självvärderingsarbetet vilket är bra eftersom de blir lättare att sammanföra allt kvalitetsarbete i verksamheten då.

Med hjälp av ett årshjul planeras all APT och två uppföljningsdagar under både höst- och vårterminen, samt alla andra aktiviteter som är brukligt på en förskola. Förskolan arbetar med ett utvärderingsverktyg som nu är väl inarbetat hos pedagogerna.

När man utvärderar och sammanfattar en kvalitetsrapport över läsåret som gått enas man sedan om utvecklingsområden.

5.7 Övergång och samverkan

Genom förändringar och byte av rektorer och förskolechefer i området så har befintlig plan för övergångar och samverkan beslutats om att revideras för att den inte uppfyllde de behov som vi ser finns. Arbetet kommer att pågå under kommande år.

6 Likabehandlingsarbete

Likabehandlingsplanen har under året aktivt arbetats med genom de projekt omkring känslor som barnen deltagit i. I olika projekt har barnen reflekterat omkring känslor och hur de ser ut och känns. De äldsta barnen har avslutat projektet med en "Handbok i hjältekunskap" - en bok så andra ska kunna utveckla sina hjältekunskaper. Hjältar behöver kunna: Lyssna, säga stopp när någon blir illa behandlad, rädda någon (de räddade miljön och djuren från skräp i naturen), varje hjälte måste ha en mantel och skor, vara glad och snäll, stark och trösta, laga saker och göra något till en kompis. Arbetet med hjältehandboken har bidragit till barnens samtal och reflektion omkring hur vi är mot varandra och hur vi bör vara mot varandra.

Pedagogerna har behövt vara lyhörda och har haft nolltolerans för kränkande kommentarer mellan barnen. Arbetet har gett resultat och pedagogerna upplever att det blivit lättare att prata med barnen, de verkar veta att något blivit fel och kan stanna upp och reda ut situationen. Barnen har blivit mer omtänksamma de talar om när en kompis blivit ledsen och vill ha hjälp att reda upp situationer som uppstår. Pedagogernas förhållningssätt har lett till att barnen visar större hänsyn till varandras olikheter och hjälper varandra mer, framförallt när det handlar om att hjälpa barn på en lägre utvecklingsnivå. De äldre barnen börjar

uttrycka, ifrågasätta och förstå att vi har olika sätt att vara och kommunicera, det tar längre tid att lära sig för en del kompisar. Barnen känner sig trygga och vill komma till förskolan.

Likabehandling och Värdegrund är områden som vikarier och tillfällig personal oftast lyfter som fina och bra exempel på förskolan. Personal som slutat har påtalat att värdegrunden och personalens förhållningssätt är något som man tagit till sig och kommer att försöka föra vidare till andra arbetsplatser.

7 Sammanfattande analys av de prioriterade utvecklingsområdena från föregående år

Föregående års utvecklingsområde: **Interkulturalitet** - vi behöver lära mer om interkulturellt förhållningssätt och hur vi kan arbeta med våra olika kulturer så det är synligt i barnens miljö? Våra nio olika modersmål - hur ska vi jobba med språkutveckling och de olika modersmålen?

Vi startade hösten med att bjuda in kommunens intergreringspedagog, Josette Kobylac, för att få mer kunskap kring interkulturalitet. Läste sen Skolverkets "Flera språk i förskolan" tillsammans och reflekterade sen kring bokens innehåll och kring hur vi gör, för att hitta vägar vad vi kan göra ytterligare. Interkulturalitet handlar om en mångfald av olikheter och det är viktigt hur vi bygger broar för förståelse för varandra. Det handlar om språk, seder, religion, olika kulturer, nationaliteter, mat, språk, religioner, levnadssätt.

Efter många diskussioner kring ämnet har vi insett att vi gör mycket redan och att det inte är så svårt som vi trodde att det är. Vi har insett att det handlar om förhållningssätt och att vi måste ha ett öppet förhållningssätt och bjuda in till kulturella samtal, vara nyfikna och synliggöra i barns lärmiljö de olika språk som finns. I uppföljningsarbetet av verksamheten och dess resultat har det blivit tydligt för oss att vi arbetar med stor tolerans för olikheter och att vi ger barnen möjlighet att vara olika, visar respekt för varandras olikheter och svårigheter.

Ett interkulturellt förhållningssätt innebär för oss:

Att bemöta barn och föräldrar med öppenhet, lyssnade och ge tid.

Att mötas tillsammans utifrån olika kulturer och försöka ha en förståelse för varandra.

Att våga vara nyfikna och våga fråga.

Att våga vara tydliga och inte linda in det som är viktigt i vårt samhälle.

Vi skulle behöva lära mer om de kulturer som våra barn kommer ifrån. Hur mycket av kultur uttrycken kan vi acceptera? Vart går gränserna? är frågor som vi ställt oss men ännu inte besvarat.

Vi har arbetat med interkulturalitet genom att:

Vi har gjort olika språk synliga för barnen genom flaggor som bild och namn på landet, och de olika tillhörande alfabeterna.

Sånger på olika språk, arabiska, engelska, indonesiska, turkiska

Böcker från biblioteket utifrån de språk som finns på förskolan, men vi kan inte läsa, men barnen kan titta i dem.

Välkommenskytt på olika språk

IKT – appar att arbeta med, kategorisering på turkiska, göra en bok med benämning på olika språk (handen).

Mat från olika länder och sätt att äta från olika länder, Marockanskt, alla från samma tallrik.

8 Prioriterade utvecklingsområden

Vi behöver träna barns lek och sociala kompetensen, genom att vara närvarande pedagoger och stödja de barn som har svårt i leken och i sin kommunikation. Fokus kommer vara hur pedagoger kan utveckla och "kryddar" rollekar och fantasilekar.

Vi kommer att delta i läslyftet.

Utveckla ett kulturråd, en form av föräldraråd men med fokus mot kulturella olikheter och likheter familjer emellan.

Använda skolverkets introduktionsmaterial vid mottagandet av nya familjer.